

Methodieken en werkvormen

Praktijkbegeleiders / groepsbegeleiders

Maker: Scouting Nederland , methodiekenbank
Datum van productie: herschreven augustus 2024

Korte inhoud:

Vanuit de oude methodiekenbank zijn een aantal documenten gemaakt om als praktijkbegeleider of groepsbegeleider jezelf te ontwikkelen.

Deze zijn onderwerp opgenomen in de methodiekenbank.

Per onderwerp kan je op meerdere manieren ermee aan de slag gaan. Net wat bij jou past, er is geen volgorde die je verplicht moet volgen.

Dit is geen officieel document van Scouting Nederland, maar is door Scouting Nederland geselecteerd omdat het een goed voorbeeld is van hoe je zelf met dit onderwerp aan de slag kunt gaan. Hierdoor kan het zijn dat sommige onderdelen van dit document niet geheel overeenkomen met wat Scouting Nederland normaal communiceert.

Video

Bekijk een of meerdere filmpjes over leerstijlen en gedragsbeïnvloeding:

Kolb

- [Presentatie: Leer sneller door het effectief inzetten van jouw leerstijl!](#)
- [Presentatie over Kolb](#)
- [Animation about learning circle of Kolb](#)
- [Animatiefilmpje zonder gesproken woord over Kolb](#)
- [Presentatie: Hoe leren mensen?](#)

Bloom

- [Instructiefilmpje over leerstijlen van Bloom 1](#)
- [Instructiefilmpje over leerstijlen van Bloom 2](#)

Leary

- [Roos van Leary, reactie van anderen beïnvloeden](#)
- [Praktische uitleg over de Roos van Leary voor docenten in opleiding](#)
- [Instructiefilmpje over Roos van Leary](#)
- [Animatie filmpje over Roos van Leary, voorbeelden](#)

Gesprekstechnieken

Bekijk de filmpjes over feedback geven en een slechtnieuwsgesprek voeren:

Feedback geven

- [Instructiefilmpje: Feedback geven, zo moet het dus niet](#)
- [Instructiefilmpje: Feedback geven, het INGE-model](#)
- [Animatiefilm: Tips voor het effectief geven en ontvangen van feedback](#)
- [Instructiefilmpje: Tips met humor over feedback geven](#)
- [Rollenspel: Tips om feedback te geven](#)
- [Instructiefilmpje: Geven van negatieve feedback](#)
- [Ontvangen van feedback](#)
- [Presentatie: Omgaan met negatieve feedback](#)
- [Presentatie: Kritiek voor jezelf ombuigen tot feedback](#)
- [Cabaret - Draadstaal: Snackbar Jopie's email, slecht voorbeeld van feedback geven](#)
- [Instructiefilmpje: Interactieve feedback in begrijpelijk Nederlands](#)
- [Instructiefilmpje: De 4 feedbackregels](#)

Slechtnieuwsgesprek

- [Cabaret - Koefnoen: reactie op slechtnieuws](#)

Stimuleren en motiveren

- Bekijk [hier](#) het filmpje van het Johari-venster.
- [Animation about Johari-window](#)

Zelfkennis

- Bekijk [hier](#) het filmpje over de tien dieren van de Stad van Axen

Training

Gesprekstechnieken

Module 12, één van de 12 modules voor leidinggevendenden gaat over gesprekstechnieken. Veel regio's organiseren deze training voor leidinggevendenden. Wanneer je ook nog geen gekwalificeerd leidinggevende bent, omdat je bijvoorbeeld van buiten Scouting komt, kan het zinvol zijn om deze training te volgen. Je hebt dan meteen een beeld hoe zo'n training eruit ziet. Jouw regio kan jou hier meer over vertellen. Wanneer deze training in jouw regio niet los gegeven wordt, kun je ook eens informeren bij een andere regio of kijk in Scouts Online (SOL) bij 'inschrijven trainingen'. Hier zie je meteen waar deze training nog meer wordt aangeboden.

Stimuleren en motiveren

"Stel dat jij deze training over coaching volgt en je dit een groot succes vindt, wat moet er dan tijdens de training gebeuren volgens jou?"

Weet jij een antwoord op deze vraag, dan ben je van harte welkom tijdens de training coachen & begeleiden van Scouting Academy. Stel jij liever zelf dit soort vragen? Dan ben je dubbel welkom! In deze training leer je wat coaching is, maar dan in het echt! Door een stukje theorie, maar vooral door veel te oefenen. Onder andere met het stellen van krachtige vragen, actief luisteren en het gebruiken van coachingstechnieken. Je gaat in de training meteen zelf coachgesprekken voeren met je mede-cursisten. Niet praten over, maar doen! Samen duik je in het onderwerp coaching en heb je tegelijkertijd volop kans om ervaringen uit te wisselen over de coachingsrol van een praktijkbegeleider, praktijkcoach, groepsbegeleider, HRM'er, regiocoach of bestuurscoach. Deze training wordt landelijk aangeboden. Kijk in Scouts Online bij 'inschrijven trainingen' om je aan te melden.

Zelfkennis

De Gilwell-training is een bijzondere training, omdat je vooraf niet weet wat je precies gaat leren. Sterker nog, dat wat je gaat leren is erg persoonlijk en het is voor iedereen anders. De training is maatwerk, waarbij voor iedere deelnemer naar de beste leerervaring wordt gezocht. Ontwikkel jezelf en neem deel aan een [Gilwell-training](#)

Quiz

Leren

In [dit](#) en [dit](#) bijgevoegde document staan een aantal testjes om te kijken wat jouw leerstijl of teamrol is. Doe deze testjes en bedenk of het klopt en wat dit over jou zegt.

Test jouw kennis over coachen en begeleiden in 20 vragen en zie hoeveel jij er al vanaf weet. [Klik hier](#) voor de quiz

Lezen

Leren

In de toolkit praktijkbegeleider staat een hoofdstuk over begeleiden en coachen met de volgende onderwerpen, je kunt ze hier per onderwerp online lezen:

- [Begeleidingsvormen](#)
- [Leerstijlen](#)
- [Leerstijlen van Kolb](#)
- [Leerprocessen \(Bloom\)](#)
- [Teamrollen](#)
- [Teamrollen van Belbin](#)

- [Roos van Leary](#)
- [Zelftest Roos van Leary](#)

Op basis van de Roos van Leary heeft de Belgische psycholoog Cuvelier het boek [Stad van Axen](#) geschreven. Op het einde van de dertiende eeuw werd op een klein eiland een stad gebouwd. Volgens de stichter van de stad zouden op bepaalde plaatsen specifieke menselijke krachten werkzaam zijn, de zogenaamde axen. Contact met deze krachten zou een optimale omgang met elkaar mogelijk maken, gekenmerkt door eenvoud, kracht en doeltreffendheid. De hele aanleg van de stad, de gebouwen, de wijken, het centrale plein, de wallen, de beelden op de pleintjes, alles getuigt van deze inspiratie. Geen zin om het hele boek te lezen? Er is een [samenvatting van het hele boek](#), [een inhoudelijke samenvatting](#) en een [testje](#) om te ontdekken welk dier in jou schuilt.

Gesprekstechnieken

Binnen Scouting zijn een aantal teksten beschikbaar over gespreksvormen, je kunt deze online lezen:

- [Individuele gesprekken](#)
- [Groepsgesprekken](#)

Stimuleren en motiveren

Elke verandering, of dat nu gaat over ontwikkelingen in je groep, je speltak of als je iets leert, start ergens en je gaat ergens op weg naar toe. Graag willen wij jou laten kennismaken met wat er komt kijken bij verandering. Dat je een aantal dingen moet regelen als er iets verandert, dat weet je natuurlijk wel en dingen 'regelen' dat is iets wat we vaak goed kunnen bij Scouting. Maar soms lijkt er ook wel iets niet van de grond te komen. Meestal heeft dat dan niet te maken met of het kan, maar veel meer met of we, ze of ik het wil. Want verandering betekent ook dat iets wat je gewend was, fijn of niet, straks anders gaat. Dit wordt ook wel de 'onderstroom' genoemd.

Deze online training geeft je inzicht in hoe je daarmee omgaat. Het laat je zien welke stappen je te zetten hebt om ook daadwerkelijk bij je doel uit te komen. Het geeft je inzicht in wat erbij komt kijken. Het laat je nadenken over hoe je zelf elke stap kan zetten of anderen kan helpen de stap op weg naar jullie doel te zetten. Het helpt je om die inzichten te vertalen naar je eigen praktijk. Daarnaast is er ook een samenvatting van de fasering (behalve de pre-urgentiefase) in zowel het 'gevoel', 'negatieve lading' en 'positieve bijdrage aan verandering'. Dit kan misschien nog wat meer achtergrond verschaffen in wat er bij die fases gebeurt.

In de toolkit praktijkbegeleider staat een hoofdstuk over [motiveren](#), daarnaast is er [theorie](#) welke afkomstig is van Calbris (dit is een erkend leerbedrijf voor de beroepssector zorg en welzijn).

Zelfkennis

Wil je meer diepgang? Lees dan eens een van de volgende boeken: Situationeel leiderschap van [Paul Hersey](#) of [Ken Blanchard](#) (die heeft trouwens heel veel meer leuke boekjes geschreven) of over de Roos van Leary van [Bert van Dijk](#), deze is wat meer op trainers gericht.

Opdracht

Leren

Kolb deelt mensen in vier leerstijlen in. Lees de theorie over de [leerstijlen van Kolb](#) door en maak de [vragenlijst over de leerstijlen van Kolb](#).

Ga eens in jouw leidingteam op zoek naar leidinggevendenden die elk in een type leerstijl passen van: denker, doener, beslisser en dromer. Hoe kun je deze verschillende mensen ondersteunen bij het ontwikkelen van hun competenties? Je kunt deze opdracht ook samen met hen doen. Vooraf vult iedereen de vragenlijst in (huiswerk). Als voorbereiding zet je met tape het schema

van Kolb uit op de grond (een groot vierkant). Iedere deelnemer gaat staan in het kwadrant van zijn voorkeur (volgens de test). Daarna bespreek je samen de volgende punten, vanuit de stijl waar leidinggevenden zich bevinden:

- Hoe kan je de cirkel doorlopen i.v.m. het leren?
- Hoe kan je aansluiten bij iemand die in een ander kwadrant dan jezelf zit?
- Wat zijn de verschillen per kwadrant en hoe kan jij daar als praktijkbegeleider rekening mee houden?
- Welke leerstijl kan iedere kwadrant hebben? (naar een training gaan, leren van iemand uit de groep, theorie opzoeken?)

Gesprekstechnieken

Kijk eens naar jezelf! Laat jezelf eens filmen (bijvoorbeeld met je eigen mobiel) tijdens een presentatie, gesprek of wanneer je iets uitlegt. Kijk het filmpje terug. Wat valt je op? Wanneer je jouw eigen mobiel gebruikt, heeft dat als voordeel dat je het filmpje zelf in beheer hebt.

Observeren is niet eenvoudig, maar geeft je wel veel inzicht. Neem tijdens een groepsraad eens geen deel aan het gesprek, maar observeer wat er gebeurt. Wie is de informele leider? Wie reageert op wie? Worden er open of gesloten vragen gesteld? Krijgt iedereen de kans iets te zeggen? Wie is het vaakst aan het woord en wie het minst? En wat zou je kunnen inzetten om het gesprek te verbeteren (bijvoorbeeld een voorwerp, degene die het heeft is aan het woord en de rest luistert).

Bekijk de filmpjes over luisteren:

- [Humoristisch instructiefilmpje over de communicatietechniek LSD \(Luisteren Samenvatten Doorvragen\)](#)
- [Rollenspel: Slecht luisteren](#)

Doe vervolgens de oefening voor [actief luisteren](#).

Stimuleren en motiveren

Motivatie in een gesprek brengen kan erg lastig zijn. Met [deze opdracht](#) krijg je meer inzicht hoe dat zou kunnen werken.

Met [dit spel](#), het balkenspel, gaat een groep van maximaal 4 personen, aan de slag met een specifieke opdracht. Observeer tijdens het spel en kijk vooral naar de effecten bij de verschillende rollen van de teamleiders op het groepje en het resultaat.

Zelfkennis

In [deze doe-opdracht](#) zitten vervolgoopdrachten voor na het invullen van de [testen voor Kolb, Leary en Belbin](#). Je weet nu wat jouw voorkeur is, maar hoe ga je daar dan mee om?

Het is erg handig om te weten hoe mensen over je denken. Feedback van andere mensen krijgen is ontzettend waardevol. Het geeft je inzicht in jouw sterke punten en jouw ontwikkelingsmogelijkheden maar ook hoe andere mensen jou ervaren. Met de [360°-methode](#) vraag je drie verschillende mensen om een aantal persoonlijke vragen over jou te beantwoorden. Bespreek dit met bijvoorbeeld jouw begeleider (bijvoorbeeld de praktijkbegeleider of een ervaren praktijkcoach). Gebruik hiervoor het [bijbehorende formulier](#).

Ben jij je [bewust](#) hoe je reageert op anderen? Heb je een stopwoordje waar je vanaf wilt? Laat je anderen niet uitpraten of wacht je juist veel te lang? Vraag iemand die je vertrouwt om jou te observeren en je attent te maken op jouw gedrag. Misschien kun je een code afspreken, die alleen jullie herkennen, zodat je jouw gedrag kunt bijsturen naar gewenst gedrag

In gesprek

Gesprekstechnieken

Zoek een maatje en ga zelf eens wat dingen uitproberen. Je maatje kan iemand binnen Scouting zijn, maar ook een vriend(in) of een collega. Samen met je maatje kun je de volgende oefeningen nabespreken: oefen aan de hand van een rollenspel: anderen laten uitpraten, iemand eerder onderbreken, nee zeggen of samenvatten. Ben jij je bewust van jouw stopwoordjes of stokpaardjes?

Zelfkennis

In de [presentatie](#) wordt eerst de theorie behandeld. Bekijk vervolgens het [voorbeeldfilmpje](#) en bedenk wat jouw eigen valkuilen zijn in het begeleiden, coachen en kwalificeren van leiding in jouw groep. Bespreek dit met bijvoorbeeld jouw begeleider (bijvoorbeeld de praktijkcoach of een ervaren praktijkbegeleider).

